

RAPPORT

PTP-enkät 2009

INLEDNING

Bakgrund

1995 genomförde Psykologförbundet för första gången en undersökning till dem som tagit psykologexamen mellan två tidpunkter för att bland annat få en bild av tillgången till PTP tjänster i landet, var man i huvudsak gör sin PTP samt vissa kvalitetsaspekter som till exempel hur många handledningstimmar man i snitt har, innehållet i PTPn, vilken lön man fått etc. Enkäten har sedan dess genomförts vartannat år med syfte att ställa dessa frågor och fånga upp alla de som tar psykologexamen.

Den här undersökningen är en delvis en uppföljning av de tidigare enkäterna men har också utökats med fler frågor i syfte att kunna se om Socialstyrelsens föreskrifter efterlevs samt om tillgång till ett så kallat PTP program gör skillnad eller inte.

Målgruppen i den här undersökningen är de som har tagit examen mellan 2007-04-01 och 2009-03-31, vilket var 756 personer. Av dessa svarade 545 personer, 72 %. Undersökningen gjordes som en webbenkät och var öppen mellan juli och oktober 2009. Respondenterna med e-post har fått enkäten skickad till sig via e-post och övriga har fått ett brev med instruktioner om hur de ska besvara enkäten via förbundets hemsida.

Ansvarig för undersökningen på Psykologförbundet är Mahlin Olsson, utredare.

Syfte

Syftet med undersökningen är att följa utvecklingen av PTP för att kunna påverka och förbättra förutsättningarna för PTP.

RESULTAT

Respondenterna

76 % av dem som besvarat enkäten är kvinnor och 24 % män, vilket speglar kåren i övrigt. Medelåldern är 34 år. 94 % svarade att de har fått, påbörjat eller avslutat PTP. Det var således 6 %, motsvarande 33 personer som inte har fått, påbörjat eller avslutat PTP. 84 % är medlemmar i förbundet (i juli 2009).

De flesta tog examen 2008. Eftersom urvalet till undersökningen omfattar hela 2008 och endast vissa månader av de andra åren ser det ut på det viset.

Vilket år erhöll du psykologexamen?

Examensår	Svarsfrekvens
2007	137st (26 %)
2008	295st (55 %)
2009	100st (19 %)

De flesta som besvarat enkäten har en examen från Lunds universitet. Universiteten examinerar olika många eftersom man har olika antal platser på psykologprogrammen.

Vid vilket universitet erhöll du din psykologexamen?

	Antal	Procent
Umeå	86	16 %
Uppsala	98	18 %
Stockholm	100	19 %
Linköping	36	7 %
Göteborg	71	13 %
Lund	106	20 %
Örebro	36	7 %
Annan	1	0 %
Total	534	100 %

Söka PTP

De flesta påbörjade sin PTP under 2008.

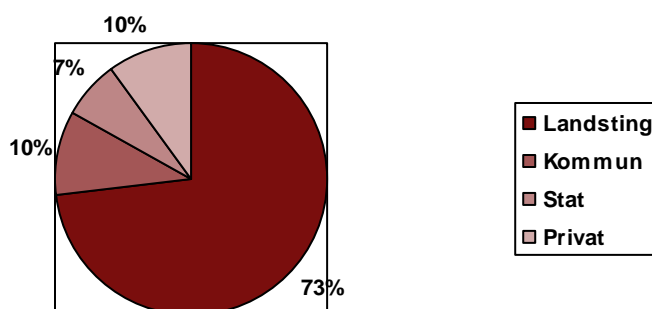
	Tog examen år (antal)	Påbörjade PTP år (antal)
2007	137 (26 %)	93 (19 %)
2008	295 (55 %)	265 (53 %)
2009	100 (19 %)	142 (28 %)

I genomsnitt sökte man 13st tjänster. Medianen är lägre och visar att man sökte 5st tjänster. Några få personer har sökt väldigt många tjänster vilket drar upp medelvärdet (maxvärdet är 250 tjänster). Kvinnor sökte i snitt 13,5 tjänster (median 6) och männen 9st (median 4). I genomsnitt var det 3,6 månader mellan datum för psykologexamen och datum för PTP-anställningen (median 3 månader). Ingen skillnad föreligger mellan könen. Fyra av tio flyttade för att göra sin PTP. Jämfört med 2007 års PTP enkät söker man betydligt fler PTP tjänster i den här undersökningen. 8,9 platser sökte man i snitt då och det var 3,3 månader mellan examen och PTP tjänst. Det visar således på en marginell ökning.

PTP tjänsten

De flesta gör sin PTP inom landstinget och betydligt färre inom de övriga arbetsmarknadssektorerna. Jämfört med PTP enkäten från 2007 är det i år fler inom landstinget och färre i kommunen.

Ange arbetsmarknadssektor där du gör/gjort huvuddelen av din PTP?

Andelen kvinnor och män är ungefär lika per arbetsmarknadssektor procentuellt. Tidigare undersökningar har haft fler män inom statlig och privat sektor.

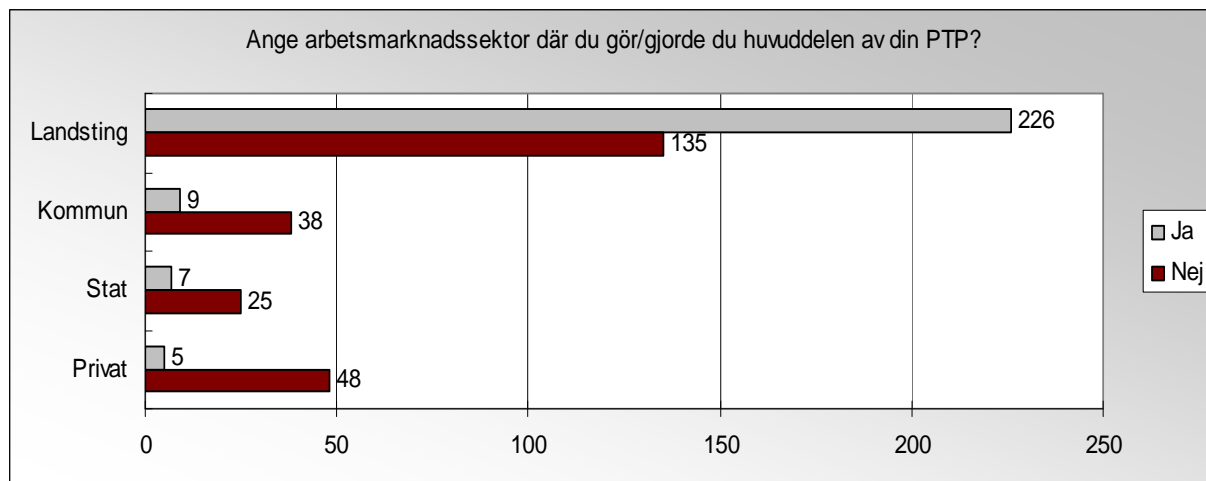
De flesta, varannan person, hade sin anställning på en särskilt inrättad PTP plats. Ovanligare är det att man har en fast anställning så som 14 % hade. En ökning av fasta PTP tjänster mot tidigare år noteras.

De flesta, 91 % gjorde sin PTP på en tjänst. 8 % har haft två PTP platser. Man har nästan alltid en 100 % tjänst.

De vanligaste verksamhetsområden de flesta gör sin PTP inom är vuxenpsykiatri (35 %) och BUP (20 %). Andra exempel är skola/förskola (8 %), habilitering (7 %), arbetsliv och organisation (3 %). En markant skillnad från 2007 finns inom verksamhetsområdet skola/förskola där 22 % gjorde sin PTP vid 2007 års mätning.

83 % fick PTP inom det verksamhetsområde de önskade. Av dem som inte fick det ville de flesta helst göra den inom vuxenpsykiatri, BUP eller inom primärvården.

Hälften har deltagit i ett så kallat PTP- program¹. PTP programmen finns framför allt inom landstingen. Ja nedan betyder att man gått PTP program.

Struktur och innehåll

62 % anser att de fått tillräckligt med introduktion på arbetsplatsen. 28 % anser att de delvis fått det och 10 % har inte fått det. De inom kommunen har i snitt fått lägsta siffror på frågan och där är det 20 % som inte anser att de fått tillräcklig introduktion och 55 % som anser att de fått det (26 % säger delvis).

¹ PTP program kan se olika ut, men kännetecknas av en samordning av PTP verksamheten på arbetsplatsen.

64 % har haft kontinuerliga träffar med andra PTP psykologer och 80 % har medverkat vid auskultationer och studiebesök. Inom privat sektor är det bara var fjärde PTP som innehållit träffar med andra PTP-psykologer och mindre än hälften har medverkat vid studiebesök och/eller auskultationer. De som går PTP program träffar betydligt oftare än andra PTP psykologer samt medverkar vid auskultationer och studiebesök.

Endast 40 % hade en individuell skriftlig tjänstgöringsplan. Av dem har 71 % utvärderat planen.

80 % tycker att de kunnat påverka upplägg och struktur väldigt mycket (39 %) eller ganska mycket (41 %) på sitt arbete under PTP tjänstgöringen. De som deltagit i ett PTP program upplever detta i mindre utsträckning.

På frågan om hur man anser att avvägningen/balansen mellan yrkesansvar och behov av lärande har varit är det 26 % som svarat att det varit mycket bra. 36 % svarade bra, 29 % ganska bra och 9 % svarade att avvägningen/balansen mellan yrkesansvar och behov av lärande varit dålig.

84 % skulle rekommendera någon annan att söka en PTP tjänst på sin arbetsplats. 16 % skulle däremot inte göra det. Inom privat sektor är det högst andel som inte skulle rekommendera någon annan (32 %) och i landstinget är det 12 %, som inte skulle det.

75 % tycker att deras PTP motsvarat deras behov som PTP psykolog mycket bra (35 %) eller bra (40 %). 7 % tycker att deras behov som PTP psykolog bemötts dåligt. Inom privat sektor är den siffran 17 %.

Handledning

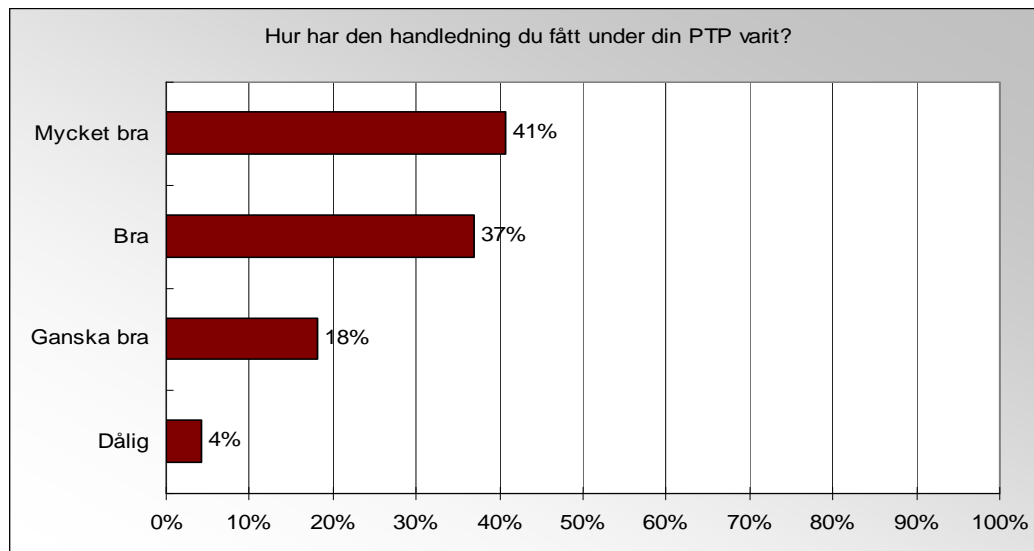
I snitt hade man 1,6 h handledning. Männerna hade i snitt 1,9 h och kvinnor 1,5 h. I landstinget har man högst andel handledningstimmar och inom privat lägst andel. Genomsnittliga antal handledningstimmar skiljer sig inte från 2007 års undersökning.

	Total	Landsting	Kommun	Stat	Privat
Antal	487	357	46	31	53
Medel	1,60	1,58	2,20	1,44	1,34

20 % tycker inte att de får tillräckligt med handledning under PTPn. Kvinnorna är minst nöjda och tycker i högre utsträckning än män att de inte fått tillräckligt med handledning. 20 % av kvinnorna respektive 14 % av männen tycker så. Inom staten är det 26 % som tycker att de inte

får tillräckligt med handledning jämfört med de inom privat sektor där 13 % inte tycker det, trots att man faktiskt får minst antal timmar inom privat sektor.

40 % tycker att den handledning de fått under PTP varit mycket bra.

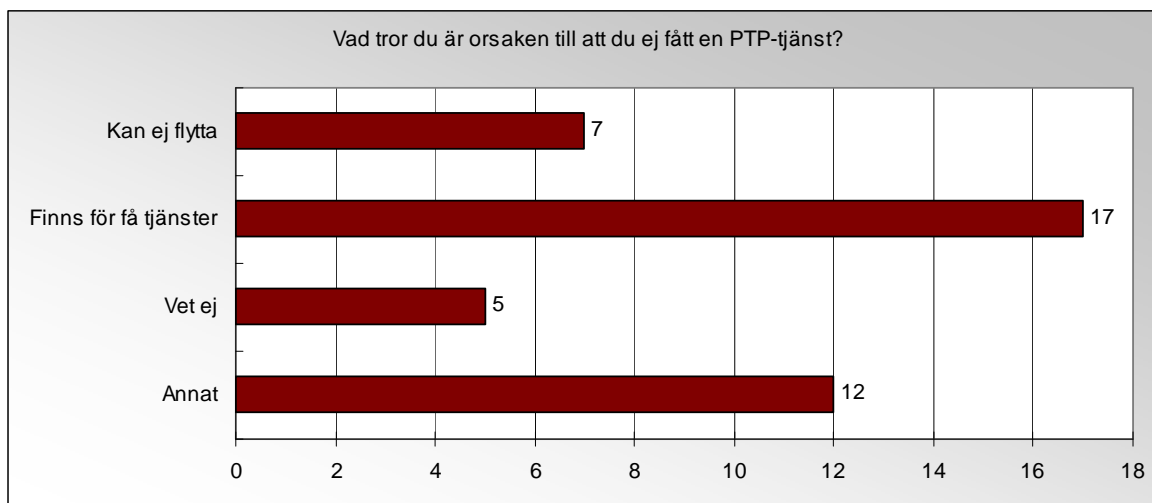

De som gör PTP inom staten är mest nöjda med handledningen. 52 % svarar att de är mycket nöjda. Kvinnor och män är lika nöjda.

De som inte fått, påbörjat eller avslutat en PTP

Av dem som inte fått, påbörjat eller avslutat någon PTP var det 12 % som inte hade sökt en PTP. Vanligaste orsaken till detta var föräldraledighet eller arbete inom ett annat yrkesområde. De som hade sökt PTP hade i snitt sökt 30st PTP-tjänster (median=30st). För dem som tidigare redovisats, som fått PTP, är det samma medelvärde, 30st men medianen är betydligt lägre än för denna grupp som ju var 30st (jämför med median 5st).

De främsta anledningarna till att man tror att man inte fått PTP är brist på tjänster (59 %) eller att inte kunna flytta (24 %).

Medelåldern i denna grupp är 37 år och bland dem som fått PTP är den 34 år, vilket inte är kan noteras som någon större åldersskillnad. Däremot är 82 % av gruppen kvinnor dvs. betydligt större andel än kvinnornas andel som helhet i undersökningen (74 %). Bland dem som inte fått någon PTP är det 14 % som tagit examen under 2009. Bland dem som tog examen 2007 och 2008 är 4 % som inte fått någon PTP. En förklaring till detta kan vara tidsaspekten, det vill säga att det gått relativt få månader mellan examen och undersökningen. 42 % kan tänka sig att flytta för att få en PTP.

Lön

Genomsnittslönen under PTP är 24 600 kronor i månaden. Inom staten har man den högsta PTP lönen och inom privat sektor den högsta lönen som nylegitimerad.

Sektor	PTP lön	Nylegitimerad
Landsting	23 900	28 300
Privat	26 300	31 500
Stat	27 700	29 900
Kommun	25 800	29 500

Lönenivån, både som PTP och som nylegitimerad, påverkas av vilket år man påbörjade sin PTP. Resultatet kan påverkas av att antal personer som påbörjade sin PTP 2009 är få i förhållande till övriga år.

<u>PTP lön</u>		<u>Nylegitimerad</u>	
2007	24 200	2007	28 800
2008	24 600	2008	29 000
2009	24 900	2009	28 200

Om man ser på vad man begärt i lön och blev erbjuden i lön så skiljer det sig åt mellan könen.

	PTP lön	Begärt i lön	Löneerbjudande	Nylegitimerad
Kvinna	24 500	25 600	24 000	28 900
Man	24 900	26 000	24 500	29 100

Några hundralappar skiljer mellan kvinnors och mäns löner. Skillnaden mellan könen i 2007 års undersökning var större än i årets undersökning men skillnaden finns.

I enkäten har respondenterna fått möjlighet att ge ytterligare kommentarer och många av dessa handlar om lön och framför allt om bristen på möjlighet att överhuvudtaget förhandla lönen för sin PTP tjänst.

SLUTSATSER

Undersökningen visar att det skett en ökning av antal personer som går ett PTP program. Hälften av dem som svarat har deltagit i ett PTP program. Resultaten av undersökningen, bland annat avseende strukturen visar skillnader beroende på om man gått PTP program eller inte. <svaren är bättre och mer positiva om man ingår i PTP program, vilket innebär att förbundet bör fortsätta arbetet med att uppmuntra arbetsgivare att införa och utveckla PTP program. Idag vet vi att det finns det finns PTP program vid 12 av 21 landsting/regioner.

Respondenterna är relativt nöjda med både struktur och handledning men missnöjda med att de inte fått förhandla sin lön. Liksom tidigare enkäter visat är det fortfarande en skillnad avseende lön och kön. Både vad man begär, blir erbjuden och slutligen får, både som PTP psykolog och nylegitimerad. Även om skillnaden minskat så kvarstår den.

Många uttrycker också att de under sin PTP saknar specifik kompetens för metodhandledning, den handledning som sker utöver PTP handledningen.

Inom vilken arbetsmarkandssektor man gör sin PTP påverkar bland annat hur ofta man träffar andra psykologer, får auskultera och göra studiebesök. Inom privat sektor är man sämst på att tillgodose detta och där ges även lägst antal handledningstimmar. Dessutom är det i den sektorn 32 % som inte skulle rekommendera PTP platsen till någon annan. Mest nöjd är man inom landstinget samt inom PTP program.

Medelåldern för gruppen är relativt hög och en snittålder på 34 år påverkar den slutliga pensionen negativt. Därför är en bra nivå på ingångslön och en god löneutveckling en förutsättning för en bra pension.

En viktig fråga är huruvida det finns tillräckligt med PTP platser. I undersökningen har förvisso 96 % fått, påbörjat eller avslutat en PTP men eftersom vi saknar svar från ca 30 % som tog psykologexamen mellan de tidpunkter vi avsett mäta är det inte en korrekt siffra. En bortfallsanalys bör genomföras för att ge en bättre bild av tillgången till PTP platser och hur lång tid det tar att få en PTP plats.